

Bilo mu je tako nenavadno čudno v duši kakor še nikdar. Čutil je, kakor bi se velikanske barikade podirale, kakor bi se razmikale strahovite, v nebo kipeče Alpe na stran, po sredi bi se pa zabliskavala nova dežela, zasevalo novo solnce.

»Hahú!« se je zasmeljal z bolestnim grohotom. »Tako je! Dosegel sem — sama ravnina se razprostira pred menoj . . . Hahú: močvirje — spremljati me je hotela — Angela, kakor delajo predmestne natakariče. Hahú, hahú!«

Začutil je, kakor bi se mu nekaj trgalo v notranjščini in padalo strani, kar ga je tako neznansko mučilo in tlačilo . . . Le nekaj ran, se mu je zdelo, da še čuti.

Semen je bil ozdravel.

Videlo se mu je vse njegovo prejšnje dušno življenje blazno, neumno . . . Slabosti je čutil vsled svoje čudne vzgoje, katere se je zopet spomnil, in siknil je med zobmi:

»Ne rodimo se za to, da bi trpeli radi neumnosti roditeljev, ki niso umeli svojih dolžnosti« . . .

Prekasna ura je brnela v nočni čas iz zvonika mestne župne cerkve, ko se je ustavil pred svojim stanovanjem ter motril velikanse levje glave iz malca, ki so se dvigale iz zidu med okni . . .

LISTEK.

Ivan Cankar: »Vinjete«. V Ljubljani 1899. Založil L. Schwentner. Tiskala »Narodna tiskarna« v Ljubljani. Cena 1 gld. 80 kr., po pošti 1 gld. 90 kr. — Vinjete je nazval znani pisatelj svoje velezanimive, prav izvirne črtice in novelice, katerih je vseh skupaj 29. Nekaj jih je bil že prej objavil po raznih listih, nekatere so pa nove. Izobraženemu občinstvu najtopleje priporočamo ta elegantni zbornik poezij v prozi, ki jih ocenimo pozneje.

Gerbičeva »Glasbena Zora«. G. prof. Gerbič je stopil na dan s prvima dvema številka »Glasbene Zore«, ki bode izhajala kot glasbeni mesečnik 16. dan vsakega meseca. V pridejanem pozivu se nadeja izdajatelj, da je ustvaril s tem svojim listom torišče za uspešnejše delovanje v prosih slovenske glasbene literature. Sprejemal bode zборе, samospeve in tudi klavirske skladbe.

Kakor za vsako drugo stroko, mora naravno tudi za glasbo biti strokovni mesečnik le v probujo intenzivnejšega delovanja. Kot ljubitelji procvitajoče umetnosti pozdravljamo zato »Glasbeno Zoro«, uverjeni, da bode rodila sad. Kak da bo ta sad, o tem nas bode učila »Glasbena Zora«, ko vzraste v par letnikov, ko se izkaže s svojimi uspehi, ko bode naštevata, kar je vzrodila, in morda tudi nove talente, ki so se pod njenimi krili povzpeli do samostojnega sodelovanja na polju umetniške produkcije.

Danes stojimo šele ob zibeli teh zaželenih uspehov, ki jih pričakujemo pri ustanovitvi novega lista. Da bi le bil novi list v istini kakor zora in da le ne bi zašel nikoli v plitvine kakega zavetišča za skládbe, katerih niso hoteli drugod priobčiti! Katero teh dveh smeri da ukrene Gerbičev mesečnik, bo stvar urednika, od čigar okusa in dobre volje, dostikrat prav trdne energije je odvisna višina in ugled vsakega lista.

Energija, s kakršno se je povzpел g. Gerbič za izdajatelja in urednika glasbenega lista, naj ga krepí tudi nadalje, da bode neomahljivo zastopal in ščitil le napredek ideje in liberalno mišljenje, brez katerega ni prcvitanja, najmanje pa v umetnosti. Pred vsem naj se ne pozabi, da so časi »Grlice« in drugih primitivnih stopenj umetniškega stvarjanja že zdavnaj minili, da je že zdavnaj napočil dan, in da sta minila mrak in zora prvega probujenja.

Nelahko se bo torej »Glasbeni Zori« povzpeli do veljave, ki jo skicira g. izdajatelj v svojem pozivu na naročbo. V pozivu postavlja izdajatelj nivo glasbene omike med Slovenci na precej nizko stopnjo začetništva. A ta nazor je neopravičen, in smatramo ga bolj kot frazo, a ne za resno misel. Začetnikov v glasbi bode seveda vsekdar, toda občinstvo — to se je pa vendarle že povzpelo do boljšega okusa in do razumevanja višje in tudi najvišje glasbe. Občinstvo ni torej več začetnik v razumevanju glasbe, to zahteva marveč, ker je razvajeno in hrepeni po novem in popolnejšem, vedno le še več in višjega in boljšega užitka. In s tem razvitim okusom je računati, in zato zahtevamo smelo in opravičeno, da vpoštevaj tudi »Glasbena Zora« ta mogočni faktor, kakršen je nebroj onih, katerim je namenjena glasba, to je narod v glasbeno omikanih svojih vrstah. Ne lista za začetnike-komponiste, marveč list za glasbeno izobraženi narod zahtevamo, in tega ne sme izdajatelj »Glasbene Zore« nikdar zabiti. Le tako se pomore umetnosti, le tako se koristi narodu, čigar blaginja nam bodi v vsem prvi pogoj.

S takimi željami naznanjamo svojim čitateljem Gerbičevo »Glasbeno Zoro«. Nadejamo se, da bode svojim naročnikom, katerih naj ima prav obilo število, v probujo in v radost, narodu pa v čast.

—oe—

Prešernov spomenik — kakšen bodi in kje stoj? Odbor za postavljenje Prešernovega spomenika je že razpisal dve nagradi za najboljša modela takega monumenta. Vsakega Slovenca ta pospešitev veseli, saj bomo že prihodnje leto praznovali stoletnico Prešernovega rojstva. Doba za realizovanje pesnikovega kipa je torej jako kratka — in bojimo se, da bode prekratka, saj niti potrebni denar ni še ves nabran. Za take spomenike nabirajo po drugod denarja po več desetletij; mi pa smo, kakor je že naša stara navada, nekako kesni. Da se ni že prej mislilo in kaj storilo za Prešernov spomenik, kriv je pač Prešeren sam. Zakaj pa je bil tak svobodomislec! Zakaj je bil genialen, odkritosrčen, naraven, iz srca in iz krvi svoje pojoč lirik? Človek takega značaja ni mogel biti všeč reakcionarni struji, ki je nastopila kmalu po smrti Prešernovi. Ta struja bi bila Prešernove poezije skoro pokopala v gomilo pozabljenosti, da jih ni v pravem času takorekoč rešil Stritar. Ta mož je Slovencem v slovenskem jeziku menda prvi povedal, da je Prešeren resničen poet, ki bi ga naj rojaki čitali, če hočejo vedeti, kaj je pristna, naravna poezija.

In Slovenci so res bili začeli čutiti, kaj je prava pesem. In danes ga ni izobraženega človeka med nami, ki ne bi poznal Prešerna in ki ne bi čislal njegove poezije.